

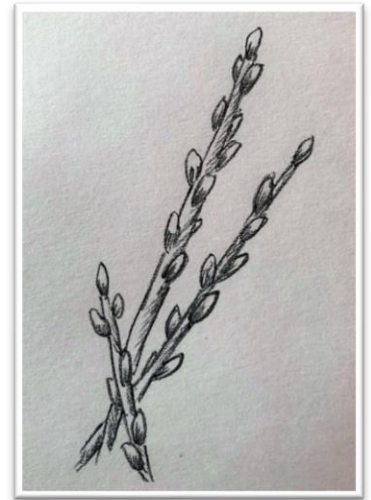
Svátky jara - 6. díl

6. NEDĚLE – KVĚTNÁ (BERÁNKOVÁ, PALMOVÁ) - 28.3.2021

Květná neděle připomíná den slavného vjezdu Krista do Jeruzaléma, kde ho obyvatelé vítali palmovými listy a ty poté i vhažovali pod jeho nohy na cestu. Na památku této události světlí tento den kněz kvetoucí ratolesti, u nás kočičky – kvetoucí vrbu jívu.

Posvěcené větve v představách lidí měly magickou moc. Větvičky chránily lidi i stavení před zlými silami a nemocemi. Posvěcené kočičky se doma zastrkovaly za kříž nebo za svaté obrázky ve svatém koutě nad stolem. Příští rok na Popeleční středu kněz dělá právě z popela těchto posvěcených ratolestí lidem křížek na čele. (viz Svátky jara 1. díl). Tyto svěcené ratolesti chránily stavení před neštěstím - před ohněm. Hospodář nosil posvěcenou větvičku do polí pro zajištění bohaté úrody a jako ochranu před krupobitím.

Na květnou neděli chodily dívky s létečkem (lítíčkem) – symbolem života a jara. (viz Svátky jara 5. díl). Dívky s létečkem koledovaly po vsi. Zpívaly a sbíraly koledu – vejce, mouku, slaninu, omastek. Z koledy si pak dívky společně udělaly svačinu přímo pod širým nebem. Létečko odevzdaly hospodáři, který choval včely. Ten zasadil stromeček poblíž úlů, aby chránil včely před škůdci a zlou mocí.

*Líto, líto zelený, kdes tak dlouho bylo?
U studánky, u voděnky ruce nohy mylo.
Panímámo krásná, dejte libru másla,
Bude-li to mnoho, uberte si z toho.
Jestli toho bude maličko,
přidejte mi vajíčko.
Svatý Petr z Říma nese flašku vína,
abychom se napili, Pánaboha chválili.
(Újezd u Pardubic)*

*Líto, líto, lítíčko, podívej se, tetičko,
jaký pěkný zelený a mašličky červený.
Líto, líto nesu, až se celá třesu,
ráno sem nic nesnídala,
protože sem pospíchala,
abych něco tu dostala.
(Rtyně v Podkrkonoší)*

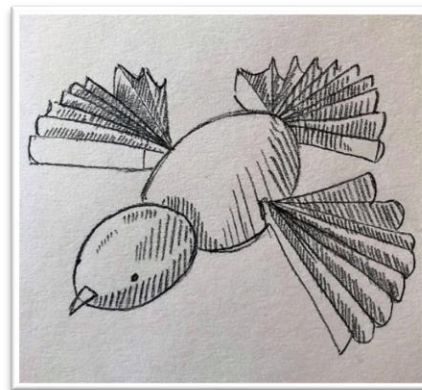
- V tento den se mají spolknout tři kočičky (pupence), kdo je spolkne, nebude ho po celý rok bolet v krku.
- Také je důležité třít si kočičkami oči se slovy: „*Kočičky, kočičky, aby nebolely vočičky.*“
- Bylo zvykem mít na sobě v tento den něco nového, aby člověk vykvetl.
- Nesmělo se v tento den nic péct, aby se nezapekl květ na stromech - neurodilo by se žádné ovoce.
- Stavení se vymetalo zelenými ratolestmi, aby se vymetla neřest, nemravnost a zhýralost.

Z lidových pranostik:

- Je-li jasná Květná neděle, to celý rok bude vesele.
- Nečas Na Květnou neděli, není pro rok dobré znamení.
- Sněží-li na Květnou neděli, padnou brouci na obilí.

Výroba holubičky

Vyfouknuté bílé vajíčko – vejduček vypláchni vlažnou vodou. Na obou bocích vejdučku opatrným pořádkem něčím ostrým (např. jehlou) proraž malé otvory. Čtverec bílého tenkého papíru o straně cca 20 cm (podle velikosti vejdučku) poskládej na harmoniku (čím hustší poskládání, tím lepší). Holubička bude mít křídla ještě hezčí a originálnější pokud do papíru prostříháš drobné klínky a konec ozdobně zastříhneš. Křídla protáhni otvory na bocích vejdučku. Ocásek holubičky připrav stejně, ale jen z polovičního formátu cca 10 cm. Ocásek omotej nití. Omotanou část vlož a přilep do otvoru na špičce vejdučku. Holubička ještě chybí hlavička, kdysi byla zhotovena z uhnětené chlebové střídky. My už ji vyrobíme trochu jinak. Zmačkej do kuličky asi polovinu papírového kapesníčku. Namíchej tekutý

škrob s vodou v poměru 1:1. Do škrobu namoč kousek vaty a tou pak obtoč papírovou kuličku. Pěkně ji vyhlad' a napíchni ji na špejli, nech uschnout. Oči vyznač černým fixem či tuží a zobáček vyrob z červeného papíru nebo obarvené špejle a přilep k hlavičce. Hlavičku přilep k vejdučku. Zavěšení holubičky lze řešit přilepením nitě na záda holubičky nebo nit protáhnout bočními otvory s křídly. Takovou holubičku si potom pověš do okna, nad stůl nebo nad postel. V dřívějších dobách byla často zavěšená nad kolébkou dítěte. Dítě se rádo dívalo na její mírný točivý pohyb.

Taková holubička přinese do domácnosti trochu té radosti a štěstí.

Recepty:

Čaj proti jarní únavě

1 list šalvěje, 1 list rozmarýnu,
1 list pelyňku, 2 řebříčkové natě,
2 třezalkové natě, 3 listy kopřivy.

Bylinky vylouhujeme, ochutíme citrónem a medem.

Jarní bylinková polévka

2,25 l vody, 40g másla, 40g hladké mouky,

2 hrsti pažitky, petrželky a bylinek (kopřivové listy, lístky fialek, chudobky, jahodník, pampeliška),

1 žloutek, mléko, osmažená houska (nebo svítek)

Do hrnce nalijeme vodu a z másla a hladké mouky uděláme světlou jíšku, kterou zavaříme. Bylinky opereme, jemně nakrájíme, krátce na másle podusíme a vložíme do polévky. Zjemníme žloutkem, který rozkvedláme v mléce. Zahustíme osmaženou houskou nebo svítkem.